

MED-KONFERENCE
MEDsamarbejdet **2023**

Hvad er frisættelse - og hvorfor?

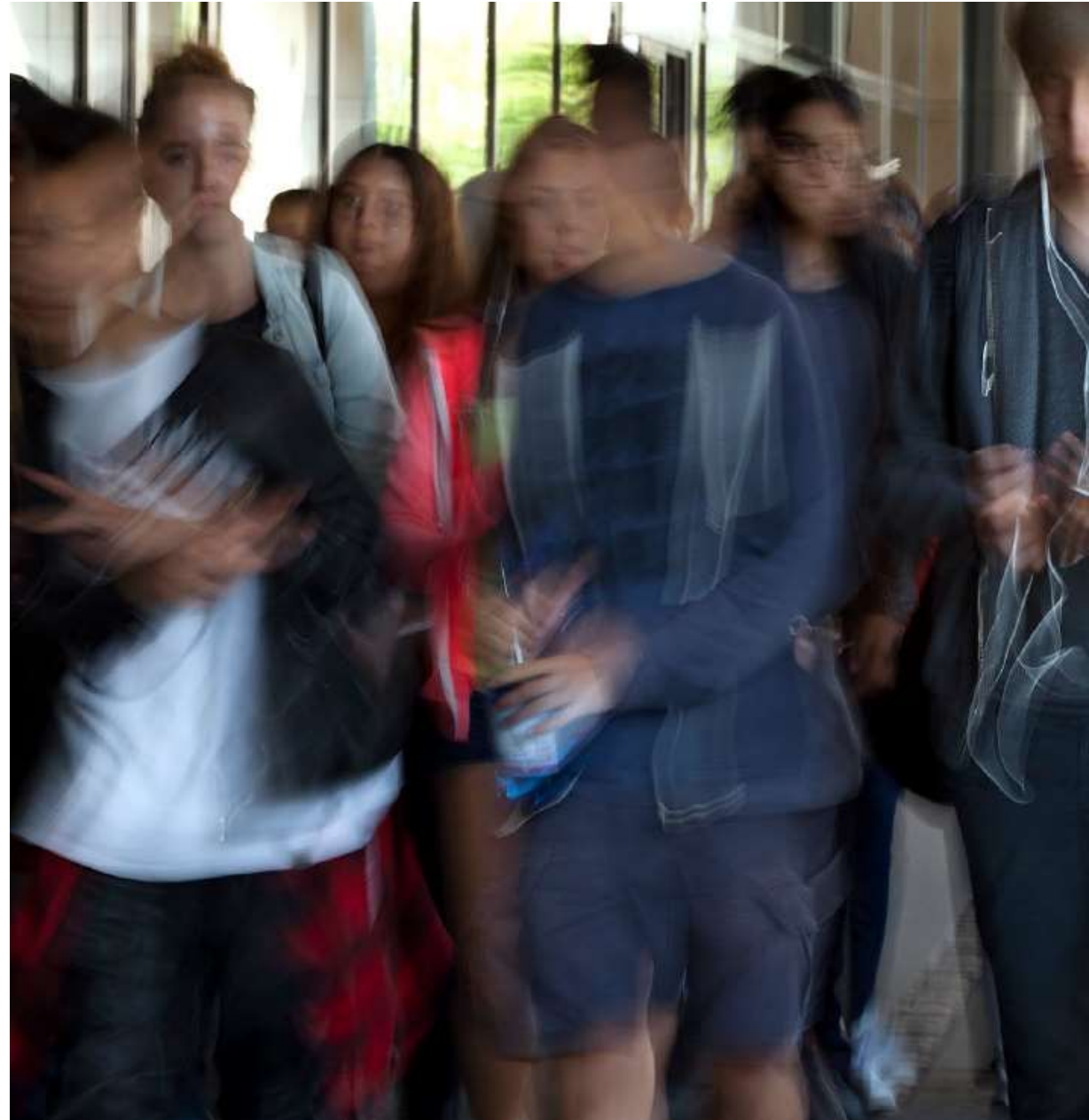
Ulf Hjelmar
Professor, VIVE

Hvad er frisættelse – og hvorfor?

Ulf Hjelmar, professor mso, VIVE

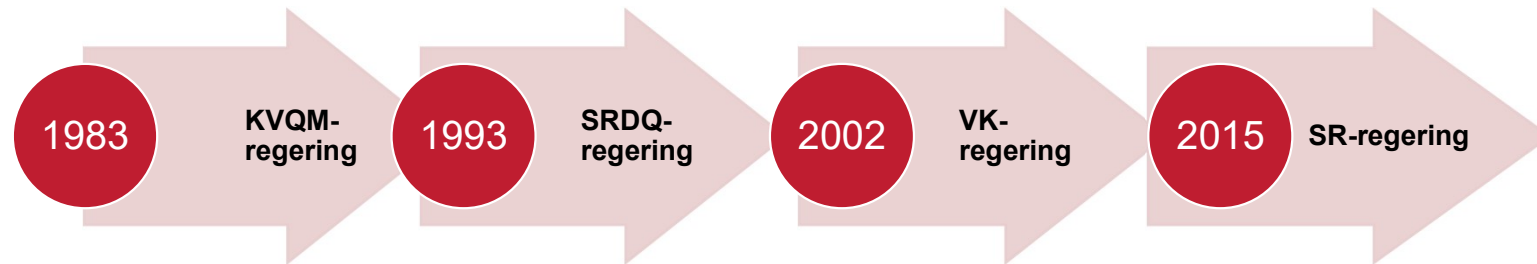
MED-konference 2023

VIVE

Modernisering og tillid

Moderniseringsprogrammer (1983-2015)

Tillidsreform (2012-2015) og frikommuneforsøg I (2012-15)

Frikommuneforsøg, 2016-20

Børnefrikommuneforsøget

- > Kortere sagsforløb
- > Familiens plan!
- > Mere tilfredse medarbejdere

- > Lovmæssige ændringer: Indgår i ny Barnets Lov, 1.4. 2023: "Barnets Plan"

Én plan

- > Bedre samarbejde med borgeren
- > Øget beskæftigelse og uddannelse
- > Stabile driftsudgifter

- > 2018: Lov om en plan og indgår i arbejdet med HOI-loven (2024)

Velfærdsaftaler, 2021-24(25)

På dagtilbuds-, folkeskole-, og ældreområdet i syv kommuner:

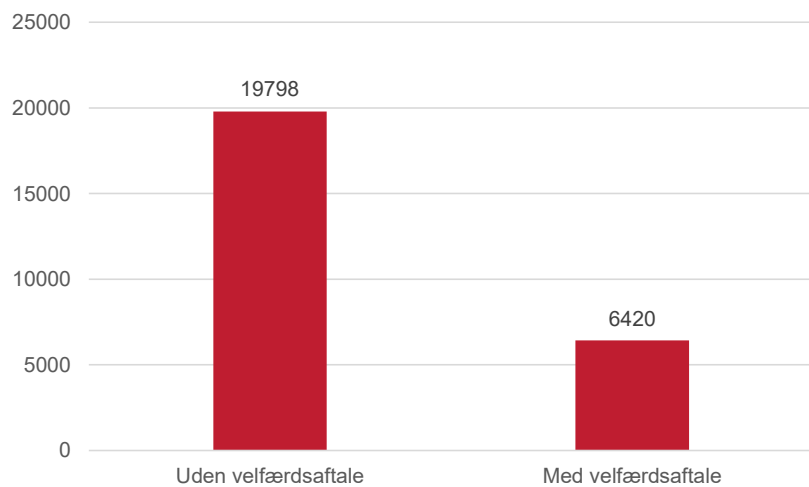
Frisættelse fra regler, større fagligt råderum, nærvær til borgeren og medarbejderinddragelse.

VIVE udfører midtvejsevaluering (2023) og slutevaluering (ultimo 2024).

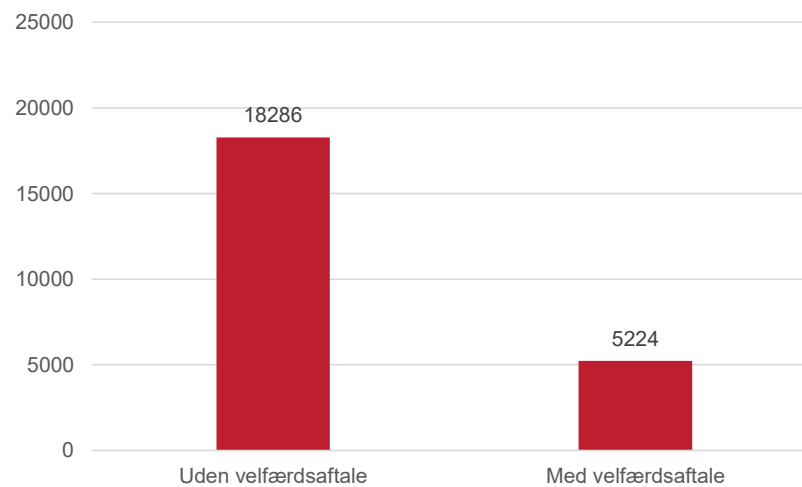
VIVE

Ændring i lovgivning

Folkeskole

Dagtilbud

Folkeskolen §§§

- Reduktion af skoledagens længde (§14, §16)
- Afvigelse fra minimumstimetallet i fagene (§16)
- Sammenlægning af flere fag til ét fag og oprettelse af nye fag (§5)
- Faglighed som styrende for klassedeling (§25)
- Mindre skriftlighed: Elevplaner og kvalitetsrapporter (§13, §40)
- Ikke frisat fra afgangsprøver i nuværende form

Frisættelse 2.0

Kendte elementer fra velfærdsaftalerne: Frisættelse fra regler, fagligt råderum, borgeren i centrum og medarbejderinddragelse.

Nye elementer: Et øget frit valg, selvstyrende institutioner og fastlæggelse af få centrale mål.

Lovforslag 2023-24

Folkeskole - Frihed og fordybelse, okt. 2023:

- Kortere skoledag
- Tovoksen ordning
- Minimumstal i historie
- Lokal selvbestemmelse

Ny ældrelov – feb. 2024:

- Ændret visitation?
- Ændret tilsyn?
- Øget valgfrihed?
- Lokal ledelsesfrihed?

DK2030 og samarbejdsprogram

Penge løser ikke alt:

- Frisættelse som svar på problemer med kvalitet og rekruttering
- Tillid, frihed, ansvar
- Ny styring, ny kultur: Fokus på læring
- ... og afbureaukratiseringsprogram i staten (2024-...)

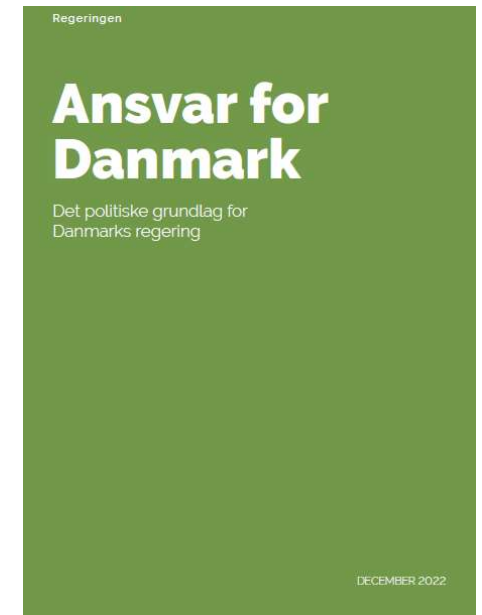

Bilag 1. Spor i flerårigt samarbejdsprogram

Rødt, blå – eller violet?

Øjnene der ser:

- Liberalisme: Personlig frihed og afgrænset statsmagt
- Demokratisk socialisme: Positiv frihed i fællesskab

MED-KONFERENCE
MEDsamarbejdet **2023**

Hvilke muligheder er der for MED?

Ulf Hjelmar
Professor, VIVE

Hvilke muligheder er der for MED?

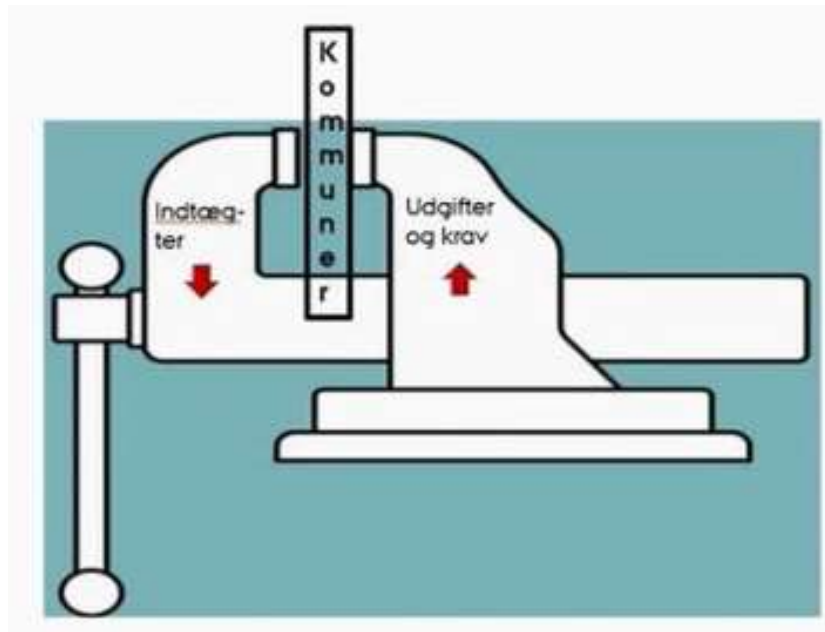
Ulf Hjelmar, professor mso, VIVE

MED-konference 2023

VIVE

”Vi skal gøre noget anderledes”

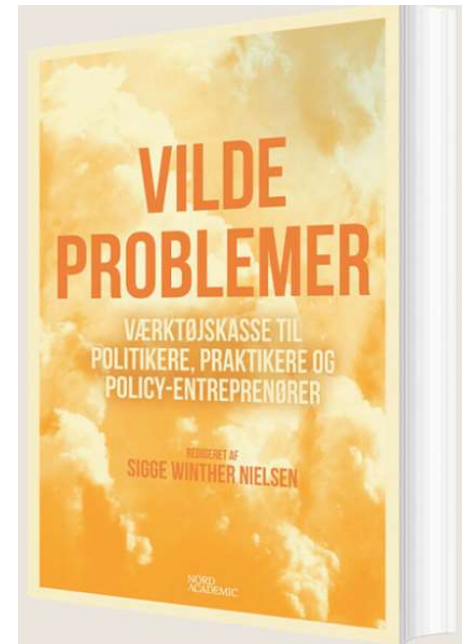

VIVE

Et vildt problem!

Problemerne bliver vildere mens løsningerne bliver tammere:

- Systemforandring – kræver mere horisontal organisering
  - Politiske entreprenører: Brændende platform og mulighed
  - Fælles mission – og tillidsfuldt samarbejde
-
- Naivt og u håndgribeligt!?

Danmarks som foregangsland

Norge: Tillidsreform, forsøgslov, forsøgshjemler, frikommuneforsøg fra 2024

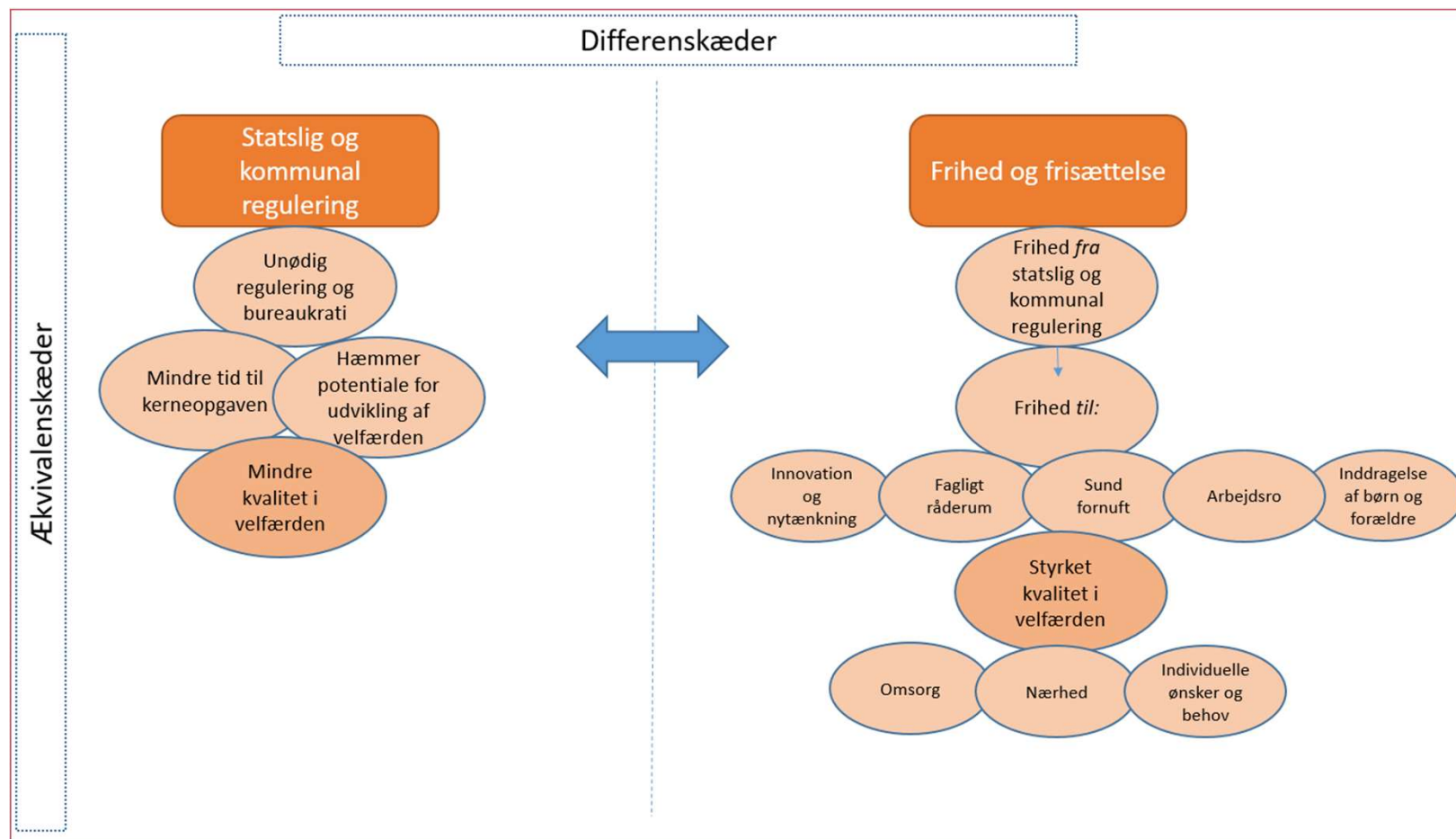
Sverige: Tillidsudredning, forsøgslovgivning, forslag om frikommuneforsøg fra 2024/2025

VIVE

Stort fortolkningsrum!

Muligheder for MED

Kulturel omstilling:

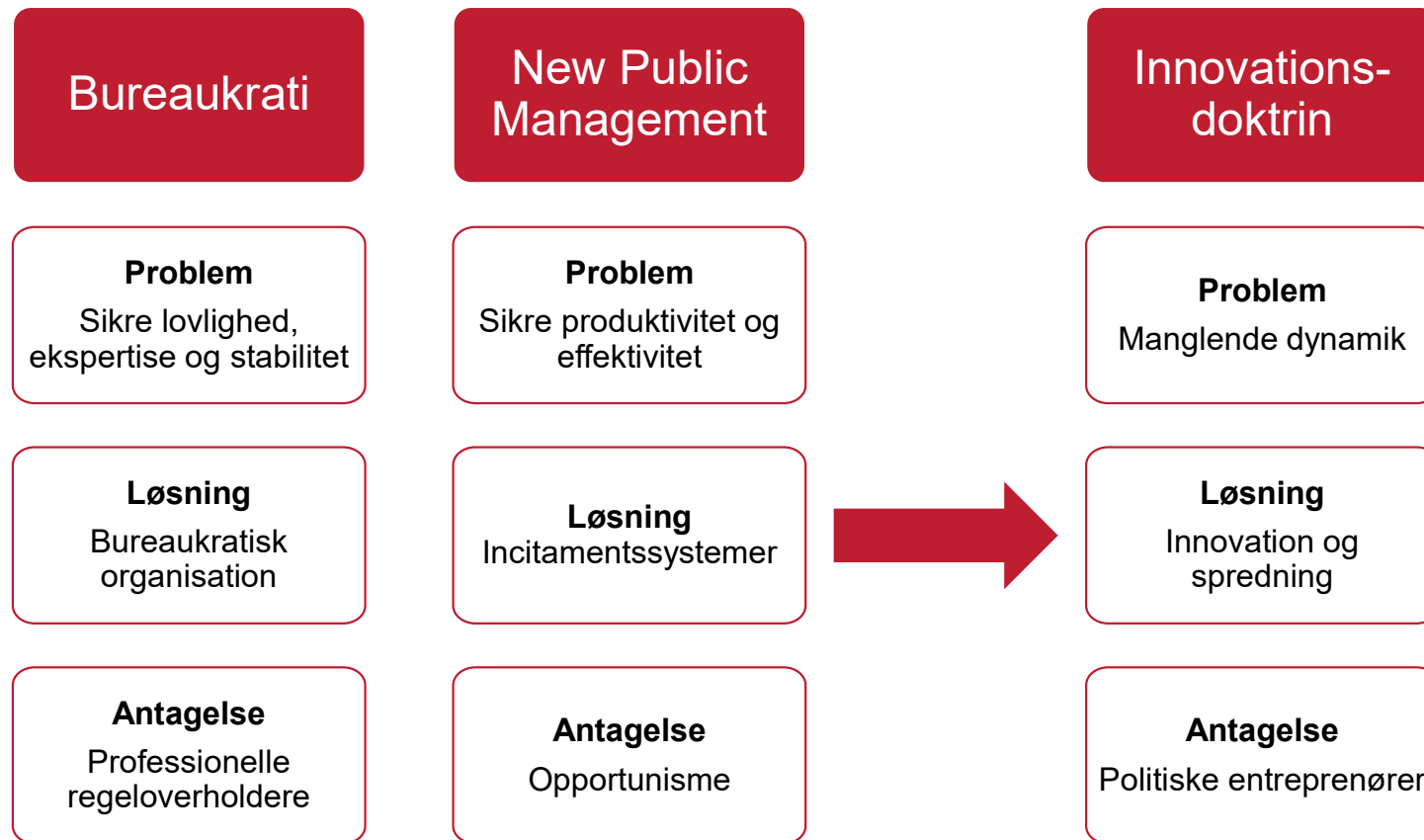
- En kritisk diskussion af vision og værdier
- Det lange stræk – og mange er i gang!

Organisatorisk omstilling:

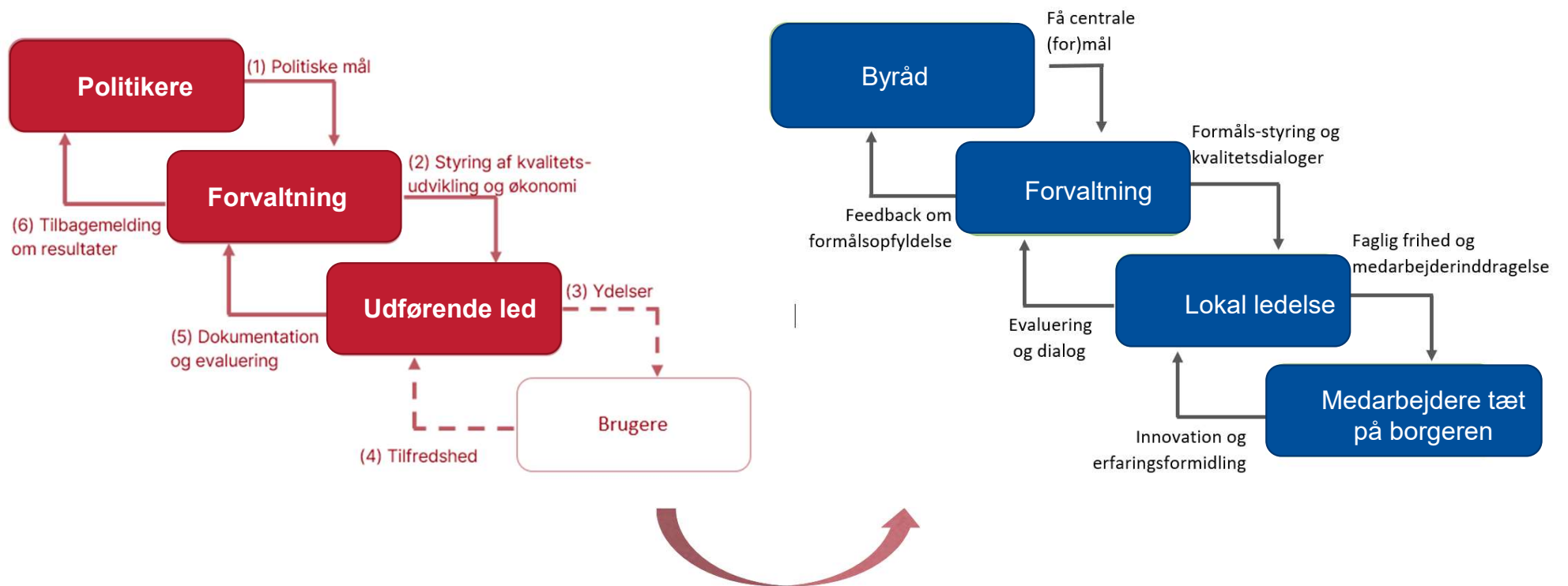
- Ny ledelsesrolle: Frisættelse er ikke nemt – skal understøttes
- Nye ansvarsområder for medarbejderne

En ny form for styring

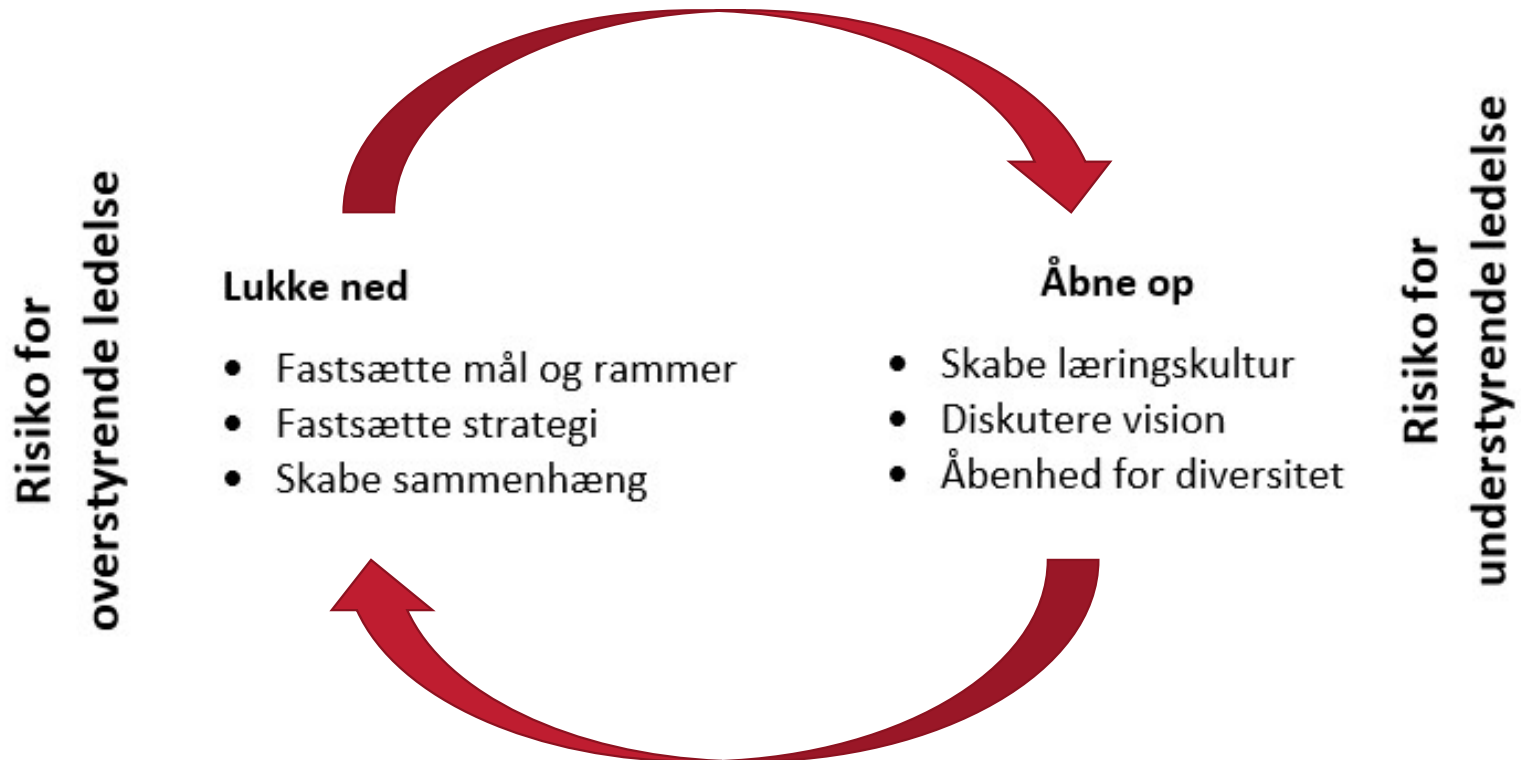

Mere horisontal styring

Frisættende ledelse

Nye medarbejdervilkår

- Medarbejdere inviteres ind i ledelsesrummet
- Indre motivation og faglighed (rekruttering, fastholdelse)

- Men også: Vælte ansvar over på medarbejdere?
- Individualisering og moralsk stress!

Virksomheder – hvad kan man opnå?

- Øget grad af **motivation blandt medarbejdere**
- Mulighed for at tilrettelægge arbejdet ud fra **borgernes behov**
- Mere **dynamik** i kommunen
- Ikke økonomiske **besparelser** på kort sigt

MED-KONFERENCE

MEDsamarbejdet **2023**